

Grundkurs i statistisk teori, del 2

Räkneövning 1 - Egenskaper hos estimatorer, 20.03.2015

1. Låt μ och σ^2 beteckna väntevärdet respektive variansen för tre i.i.d. stokastiska variabler $X = (X_1, X_2, X_3)$. För att skatta μ skapas följande tre estimatorer:

$$\hat{\mu}_1(X) = \frac{1}{3}X_1 + \frac{1}{3}X_2 + \frac{1}{3}X_3$$

$$\hat{\mu}_2(X) = \frac{1}{4}X_1 + \frac{1}{2}X_2 + \frac{1}{4}X_3$$

$$\hat{\mu}_3(X) = \frac{1}{2}X_1 + \frac{1}{4}X_2 + \frac{1}{8}X_3$$

- (a) Vilka av ovanstående estimatorer är väntevärdesriktiga?

$$\mathbb{E}(\hat{\mu}_1(X)) = \mu \Rightarrow \text{VVR}$$

$$\mathbb{E}(\hat{\mu}_2(X)) = \mu \Rightarrow \text{VVR}$$

$$\mathbb{E}(\hat{\mu}_3(X)) = \frac{7}{8}\mu \Rightarrow \text{EJ VVR}$$

- (b) Vilken av de väntevärdesriktiga estimatorerna är effektivast?

$$\text{Var}(\hat{\mu}_1(X)) = \frac{\sigma^2}{3}$$

$$\text{Var}(\hat{\mu}_2(X)) = \frac{3}{8}\sigma^2$$

$$\text{Var}(\hat{\mu}_1(X)) < \text{Var}(\hat{\mu}_2(X)) \Rightarrow \hat{\mu}_1(X) \text{ är effektivare än } \hat{\mu}_2(X)$$

2. Låt $X = (X_1, \dots, X_n)$ vara n i.i.d. stokastiska variabler med $X_j \sim \text{Bernoulli}(\theta)$, dvs

$$f(x_j; \theta) = \theta^{x_j}(1 - \theta)^{1-x_j} \quad \Omega_{X_j} = \{0, 1\} \quad \theta \in (0, 1) \quad \mathbb{E}(X_j) = \theta$$

För att skatta θ skapas följande två estimatorer:

$$\hat{\theta}_1(X) = X_1 \quad \hat{\theta}_2(X) = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n X_j$$

- (a) Vilka värden kan respektive estimator anta?

$$\Omega_{\hat{\theta}_1(X)} = \{0, 1\}$$

$$\Omega_{\hat{\theta}_2(X)} = \{0, \frac{1}{n}, \frac{2}{n}, \dots, \frac{n-1}{n}, 1\}$$

- (b) Visa att estimatorerna är väntevärdesriktiga.

$$\text{Visa att } \mathbb{E}(\hat{\theta}(X)) = \theta.$$

- (c) Undersök om estimatorerna är konsistenta.

$$(i) \lim_{n \rightarrow \infty} (\mathbb{E}(\hat{\theta}_1(X))) = \theta$$

$$(ii) \lim_{n \rightarrow \infty} (\text{Var}(\hat{\theta}_1(X))) = \theta(1 - \theta) \Rightarrow \text{Ej konsistent}$$

$$(i) \lim_{n \rightarrow \infty} (\mathbb{E}(\hat{\theta}_2(X))) = \theta$$

$$(ii) \lim_{n \rightarrow \infty} (\text{Var}(\hat{\theta}_2(X))) = 0$$

$$(i) \text{ och } (ii) \text{ ger att } \hat{\theta}_2(X) \text{ är konsistent.}$$

3. Låt $X = (X_1, \dots, X_n)$ vara n i.i.d. stokastiska variabler med väntevärdet μ och variansen σ^2 . En väntevärdesriktig estimator av σ^2 fås av

$$\hat{\sigma}^2(X) = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n (X_j - \mu)^2.$$

För att använda estimatorn ovan krävs det att vi känner till μ . Om vi inte känner till μ kan vi skatta σ^2 med

$$s^2(X) = \frac{1}{n-1} \sum_{j=1}^n (X_j - \bar{X})^2 \quad \text{där} \quad \bar{X} = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n X_j.$$

Visa att $s^2(X)$ är väntevärdesriktig. Tips: $\sum_{j=1}^n (X_j - \bar{X})^2 = \sum_{j=1}^n [(X_j - \mu) - (\bar{X} - \mu)]^2$

Visa att $\mathbb{E}(s^2(X)) = \sigma^2$.

4. Avståndet mellan två punkter mäts fem gånger och följande resultat erhålls:

101.23   100.73   98.93   99.35   99.59

Mätningarna kan betraktas som ett stickprov från en fördelning där väntevärdet μ motsvarar det korrekta avståndet och standardavvikelsen σ motsvarar precisionen av mätmetoden. Beräkna ett väntevärdesriktigt estimat av variansen σ^2 då

(a) $\mu = 100$.

$$\hat{\sigma}^2 = 0.76 \text{ (0.7563)}$$

(b) μ är okänd.

$$s^2 = 0.94 \text{ (0.9439)}$$

5. För att skatta en kvadrats yta mäter man dess sida n gånger. De n mätningarna kan betraktas som n i.i.d. stokastiska variabler $X = (X_1, \dots, X_n)$ för vilka väntevärdet μ motsvarar den korrekta längden på kvadratens sida och standardavvikelsen σ motsvarar precisionen av mätmetoden. För att skatta ytan $A = \mu^2$ skapas följande två estimatorer:

$$\hat{A}_1(X) = \left(\frac{1}{n} \sum_{j=1}^n X_j \right)^2 \qquad \hat{A}_2(X) = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n X_j^2$$

Vilken av estimatorerna har lägre bias?

Tips: $Var(X) = \mathbb{E}(X^2) - \mathbb{E}(X)^2$

$$\mathbb{E}(\hat{A}_1(X)) = \sigma^2/n + \mu^2 \Rightarrow b(\hat{A}_1(X)) = \mathbb{E}(\hat{A}_1(X)) - \mu^2 = \sigma^2/n$$

$$\mathbb{E}(\hat{A}_2(X)) = \sigma^2 + \mu^2 \Rightarrow b(\hat{A}_2(X)) = \mathbb{E}(\hat{A}_2(X)) - \mu^2 = \sigma^2$$

$$b(\hat{A}_1(X)) \leq b(\hat{A}_2(X)) \Rightarrow \hat{A}_1(X) \text{ har lägre bias (=systematiskt fel).}$$